

Sveučilište u Zagrebu
Učiteljski fakultet

PLAN SPOLNE¹RAVNOPRAVNOSTI UČITELJSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU 2022.-2027.

Zagreb, 21. prosinca 2021.

¹ Sukladno *Pojmovniku rodne terminologije prema standardima Europske unije* u ovom dokumentu spol podrazumijeva biološke značajke koje obilježavaju ljudska bića kao žene i muškarce. Koncept roda se odnosi na društvene razlike između žena i muškaraca, razlike koje su naučene, koje se mijenjaju s vremenom i koje imaju širok raspon varijacija unutar jedne kulture i između kultura.

Sadržaj

1. Povjerenstvo	2
2. Zakonodavni, strateški i institucionalni okvir	3
3. Razvoj Plana spolne ravnopravnosti Učiteljskog fakulteta	6
4. Prikazi omjera studenata i zaposlenika po spolu	7
5. Plan spolne ravnopravnosti Učiteljskog fakulteta	10

1. Povjerenstvo

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu imenovao je u prosincu 2021. godine *Povjerenstvo za pripremu Plana spolne ravnopravnosti Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2022.-2027.* (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

Članovi Povjerenstva su:

1. Doc. dr. sc. **Maja Drvodelić**, predsjednica Povjerenstva
2. Izv. prof. dr. sc. **Damir Velički**, prodekan za znanost, umjetnost i međunarodnu suradnju, član
3. Izv. prof. dr. sc. **Tomislav Krznar**, pročelnik Odsjeka za odgojiteljske studije, član
4. Doc. dr. sc. **Alena Letina**, pročelnica Odsjeka za učiteljske studije, članica
5. Prof. dr. sc. **Dejana Bouillet**, članica
6. Izv. prof. dr. sc. **Andrea Feldman**, članica
7. Doc. dr. sc. **Silvia Rogošić**, članica
8. **Lidija Maričić**, tajnica Fakulteta, članica
9. **Ida Javorski Milošić**, Ured za znanost i međunarodnu suradnju, članica
10. **Ana Hunček**, Ured za znanost i međunarodnu suradnju, članica
11. **Mario Prišlin**, predsjednik Studentskog zbora Učiteljskog fakulteta, član.

2. Zakonodavni, strateški i institucionalni okvir

Jednakost muškaraca i žena temeljno je načelo zakona Europske unije koje se primjenjuje na sve aspekte života u društvu, uključujući svijet rada.

Direktiva 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća Europe o jednakosti spolova na tržištu rada nastoji objediniti nekoliko direktiva o jednakosti spolova pojednostavljivanjem, modernizacijom i poboljšanjem zakonodavstva Europske unije u području jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada.

Europska komisija usvojila je u ožujku 2020. godine strategiju „**Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.–2025.**“ U skladu s navedenom Strategijom, svi programi financirani iz programa Obzor Europa, temeljnog programa Europske unije za istraživanje i inovacije 2021.-2027., s budžetom od 95,5 milijardi eura, moraju od 1.1.2022. imati usvojen Plan spolne/rodne ravnopravnosti. Među ključnim strateškim odrednicama za podršku istraživanjima i inovacijama jest i pitanje ravnopravnosti spolova, uključujući integraciju rodne dimenzije u sadržaj istraživanja i inovacija.

Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), glava III., čl. 14., jamči svima u Republici Hrvatskoj „prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Svi su pred zakonom jednaki.“

Zaštita i promicanje jednakosti kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske propisana je **Zakonom o suzbijanju diskriminacije** (Narodne novine 85/08, 112/12). Njime se uređuje zaštita od diskriminacije na osnovi rase ili etničke pripadnosti, boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovinskog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije. Diskriminacijom u smislu ovoga Zakona smatra se stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe po gore navedenoj osnovi, kao i osobe povezane s njom rodbinskim ili drugim vezama. Izravna diskriminacija je postupanje uvjetovano nekim karakteristikama kojima se osoba stavlja u nepovoljniji položaj u odnosu na drugu osobu u usporedivoj situaciji, a neizravna diskriminacija postoji kada naizgled neutralna odredba, kriterij ili praksa stavlja ili bi mogla staviti neke osobe ili grupe osoba u nepovoljniji položaj u odnosu na druge osobe u usporedivoj situaciji.

Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, 69/17) utvrđuje opće osnove za zaštitu i promicanje ravnopravnosti spolova kao temeljne vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, te definira i uređuje način zaštite od diskriminacije na temelju spola i stvaranje jednakih mogućnosti za žene i muškarce.

Osim gore navedenih, **Zakon o radu, Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Zakon o plaćama u javnim službama, kolektivni ugovori** te opći akti Sveučilišta u Zagrebu i Učiteljskog fakulteta jamče jednakost spolova u svim segmentima djelovanja Fakulteta.

Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu u čl. 5 propisuje da svi članovi sveučilišne zajednice trebaju biti poštovani kao osobe u skladu sa zajamčenim pravima na život, integritet i dostojanstvo. Svim članovima sveučilišne zajednice mora biti osigurano pravo na privatnost. Člankom 12 zabranjuje se svaka vrsta uznemirivanja između članova sveučilišne zajednice. Stavak 5 istog članka propisuje sljedeće: "Neprihvatljivo je svako spolno uznemirivanje. Spolno uznemirivanje specifičan je oblik uznemirivanja koje karakterizira izostanak pristanka ili odbijanje druge strane, a uključuje ponavljano neželjeno upućivanje verbalnih i fizičkih prijedloga spolne naravi drugoj osobi, fizičko napastovanje, ponavljano neželjeno iznošenje šala i opaska koje su spolno obojene, uključujući referiranje na spol i spolnu orijentaciju, ruganje i ismijavanje koje je spolno obojeno, izlaganje spolno uvredljivoga i uznemirujućega materijala te zahtijevanje spolnih usluga u zamjenu za određeno djelovanje ili propuštanje s pozicije autoriteta. Članak 12 svim svojim odredbama (stavci 1-5) ukazuje na neprihvatljivost spolnog uznemiravanja, odnosno seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja.

Za poštivanje Etičkog kodeksa je na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu zaduženo Etičko povjerenstvo Učiteljskog fakulteta. U člancima od 12 do 15 **Poslovnika o radu Etičkog povjerenstva Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu** propisane su ovlasti povjerenstva i procedura provedbe postupka koje obvezuju na poštivanje Etičkog kodeksa.

Pravilnik o radu Učiteljskog fakulteta u čl. 84, st. 4 propisuje obvezu zaštite dostojanstva svakog zaposlenika. U stavcima 2 do 5 ovog članka izrijekom je navedeno sljedeće:

„(2) Dostojanstvo zaposlenika štiti se od uznemiravanja ili spolnog uznemiravanja na način da Fakultet zaposlenicima osigura uvjete rada u kojima oni neće biti izloženi uznemiravanju ili spolnom uznemiravanju. Ova zaštita uključuje i poduzimanje preventivnih mjera.

(3) Uznemiravanje je svako neželjeno ponašanje uzrokovano nekim od osnova iz članka 83. stavka 2. ovog Pravilnika koje za cilj ima ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, a koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

(4) Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne naravi koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

(5) Ponašanje zaposlenika koje predstavlja uznemiravanje ili spolno uznemiravanje predstavlja povredu obveze iz radnog odnosa te može biti razlog za otkaz ugovora o radu.

(6) Protivljenje zaposlenika postupanju koje predstavlja uznemiravanje ili spolno uznemiravanje ne predstavlja povredu obveze iz radnog odnosa niti smije biti razlog za diskriminaciju.“

Pravilnik propisuje proceduru i odgovornosti u zaštiti ovih oprava (čl. 85-91).

Pravilnik o stegovnoj odgovornosti zaposlenika u člancima 4 i 5 propisuje lakše i teže povrede radnih obveza, među kojima su i „odnos prema drugim zaposlenicima, studentima, poslovnim partnerima Fakulteta i trećim osobama, protivan načelu moralno opravdanog ponašanja i načelima neprihvatljivih ponašanja protivno odredbama Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.“ (lakša povreda), odnosno „odnos prema drugim zaposlenicima, nastavnicima ili studentima protivan načelu moralno opravdanog ponašanja i načelu neprihvatljivih ponašanja određenih odredbama Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu“ (teža povreda).

Statut Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu propisuje prava i odgovornosti studenata koje uključuju obvezu poštivanja Etičkog kodeksa i pravo na zaštitu u slučaju povrede njihovih prava (čl. 60), dok je stegovni postupak za nastavnike, suradnike i zaposlenike na Učiteljskom fakultetu propisan u čl. 85.

3. Razvoj Plana spolne ravnopravnosti Učiteljskog fakulteta

Povjerenstvo donosi prijedlog *Plana spolne ravnopravnosti Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2022.-2027.* (u daljnjem tekstu: Plan). Plan je razvijen u skladu s postojećim zakonodavnim okvirom² i Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske³, a u budućnosti će se nadograđivati sukladno novim strategijama Sveučilišta u Zagrebu i Republike Hrvatske, čije se donošenje očekuje u 2022. godini.

Povjerenstvo je napravilo analizu postojećeg stanja Učiteljskog fakulteta i odredilo pet područja unaprjeđenja koja će pridonijeti promicanju rodne ravnopravnosti i promicanju kulture kvalitete:

1. *Uključivanje načela jednakih mogućnosti u sva područja rada Fakulteta.*
2. *Promicanje kulture rodne ravnopravnosti među zaposlenicima i studentima Fakulteta.*
3. *Osnaživanje žena znanstvenica za aktivniju participaciju u upravljačkim i voditeljskim pozicijama.*
4. *Rad na upravljanju radnim vremenom koje favorizira usklađivanje osobnog, obiteljskog i radnog života za sve, posebno za roditelje (majke i očeve).*
5. *Prevenција seksualnog uznemiravanja i zlostavljanja podizanjem svijesti kod zaposlenika i studenata te pružanje podrške i savjeta žrtvama seksualnog uznemiravanja.*

Navedena područja predstavljaju okvir za razvoj kratkoročnih, srednjoročnih te dugoročnih planova i s njima povezanih dokumenata, u svrhu uklanjanja svih oblika rodno uvjetovane diskriminacije provedbom politike jednakih mogućnosti muškaraca i žena.

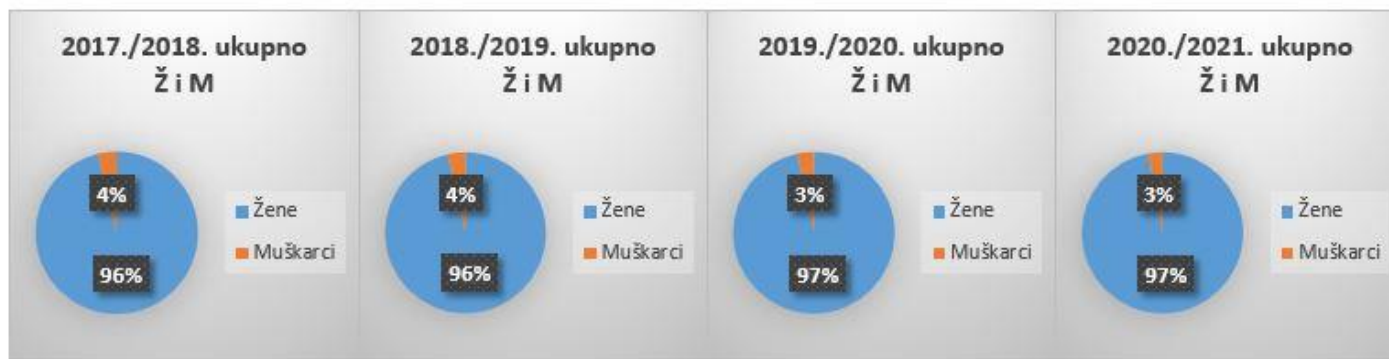
² Iz Uvoda

³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_02_13_230.html

4. Prikazi omjera studenata i zaposlenika po spolu

Ak. god. 2017./2018.			Ak. god. 2018./2019.			Ak. god. 2019./2020.			Ak. god. 2020./2021.		
Sve studijske grupe			Sve studijske grupe			Sve studijske grupe			Sve studijske grupe		
	Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci
1. godina	753	32	1. godina	773	21	1. godina	696	23	1. godina	843	21
2. godina	795	18	2. godina	872	33	2. godina	909	15	2. godina	846	23
3. godina	613	21	3. godina	585	16	3. godina	570	26	3. godina	539	12
4. godina	214	11	4. godina	248	11	4. godina	247	10	4. godina	212	17
5. godina	343	22	5. godina	308	22	5. godina	321	19	5. godina	314	12
Ukupno	2728	105	Ukupno	2786	103	Ukupno	2743	93	Ukupno	2839	84
Rani i predškolski odgoj i obrazovanje			Rani i predškolski odgoj i obrazovanje			Rani i predškolski odgoj i obrazovanje			Rani i predškolski odgoj i obrazovanje		
	Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci
Redovni	453	15	Redovni	458	6	Redovni	468	6	Redovni	534	4
Izvanredni	437	6	Izvanredni	447	6	Izvanredni	508	11	Izvanredni	557	18
Diplomski studij - Rani i predškolski odgoj i obrazovanje			Diplomski studij - Rani i predškolski odgoj i obrazovanje			Diplomski studij - Rani i predškolski odgoj i obrazovanje			Diplomski studij - Rani i predškolski odgoj i obrazovanje		
	Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci
Redovni	148	3	Redovni	187	6	Redovni	210	4	Redovni	183	3
Izvanredni	5	374	Izvanredni	422	6	Izvanredni	379	2	Izvanredni	410	3
Učiteljski studiji (ukupno)			Učiteljski studiji (ukupno)			Učiteljski studiji (ukupno)			Učiteljski studiji (ukupno)		
	Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci
Ukupno	1.316	76	Ukupno	1.272	79	Ukupno	1.178	70	Ukupno	1.103	63
Učiteljski studij			Učiteljski studij			Učiteljski studij			Učiteljski studij		
	Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci
Ukupno	979	57	Ukupno	952	56	Ukupno	850	50	Ukupno	755	43
Učiteljski studij (smjer: engleski/njemački)			Učiteljski studij (smjer: engleski/njemački)			Učiteljski studij (smjer: engleski/njemački)			Učiteljski studij (smjer: engleski/njemački)		
	Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci		Žene	Muškarci
Ukupno	337	19	Ukupno	320	23	Ukupno	328	20	Ukupno	348	20

Slika 1. Prikaz studentske populacije Učiteljskog fakulteta po spolu unutar studijskih programa od akad. god. 2017./2018. do akad. god. 2020./2021.

Slika 2. Prikaz ukupne studentske populacije Učiteljskog fakulteta po spolu od akad. god. 2017./2018. do akad. god. 2020./2021.

Slika 3. Prikaz omjera svih zaposlenika Učiteljskog fakulteta po spolu od akad. god. 2017./2018. do akad. god. 2020./2021.

Ak. god. 2016./2017.			Ak. god. 2017./2018.			Ak. god. 2018./2019.			Ak. god. 2019./2020.			Ak. god. 2020./2021.		
Nastavno osoblje			Nastavno osoblje			Nastavno osoblje			Nastavno osoblje			Nastavno osoblje		
Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno
99	43	142	99	43	142	99	43	142	99	43	142	101	42	142

Ak. god. 2016./2017.			Ak. god. 2017./2018.			Ak. god. 2018./2019.			Ak. god. 2019./2020.			Ak. god. 2020./2021.		
Nenastavno osoblje			Nenastavno osoblje			Nenastavno osoblje			Nenastavno osoblje			Nenastavno osoblje		
Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno
42	18	60	42	18	60	42	18	60	42	18	60	45	18	60

Slika 4. Prikaz omjera nastavnog i nenastavnog osoblja Učiteljskog fakulteta po spolu od akad. god. 2017./2018. do akad. god. 2020./2021.

Slika 5. Prikaz omjera uprave Fakulteta po spolu od akad. god. 2017./2018. do akad. god. 2020./2021.

5. Plan spolne ravnopravnosti Učiteljskog fakulteta

1. Uključivanje načela jednakih mogućnosti u sva područja rada Fakulteta.			
CILJ	MJERA	ODGOVORNE OSOBE I/ILI TIJELA	POKAZATELJI
Razviti institucijsku kulturu rodne ravnopravnosti i inkluzivnih praksi	Formiranje Povjerenstva za spolnu/rodnu ravnopravnost Fakulteta	Uprava fakulteta Povjerenstvo za spolnu/rodnu ravnopravnost	Imenovano Povjerenstvo Napravljen i usvojen plan rada Povjerenstva
	Usvajanje strateškog dokumenta o spolnoj/rodnoj ravnopravnosti	Fakultetsko vijeće	Usvojen strateški dokument
Otkloniti rodno utemeljene stereotipe, predrasude te prakse koje potiču rodnu neravnopravnost	Uvažavanje primjerene zastupljenosti muškaraca i žena prilikom formiranja radnih tijela Fakulteta	Uprava i Fakultetsko vijeće	Odluke o imenovanju povjerenstava, ranih skupina i drugih tijela Fakulteta
	Prikupljanje podataka o rodnoj osjetljivosti u svim djelatnostima Fakulteta	Povjerenstvo za kvalitetu	Analiza podataka o rodnoj osjetljivosti

2. Promicanje kulture rodne ravnopravnosti među zaposlenicima i studentima Fakulteta.

CILJ	MJERA	ODGOVORNE OSOBE I/ILI TIJELA	POKAZATELJI
Razviti mehanizme promicanja rodne osjetljivosti u svim tijelima Fakulteta	Edukacija studenata i zaposlenika o pitanjima roda i rodne diskriminacije	Prodekanica za nastavu i studente, Pročelnici Odsjeka	Broj nastavnika i studenata koji su sudjelovali na edukaciji
	Prikupljanje statističkih podataka prema kriteriju spola	Uprava i administrativno-tehničke službe	Dostupne i službene baze podataka prema uvrštenom kriteriju spola
Afirmirati korištenje rodno osjetljivog jezika i uključivih termina u svim djelatnostima Fakulteta	Uvrštavanje rodno osjetljive terminologije u službenim dokumentima Fakulteta	Uprava Fakulteta	Broj dokumenata usklađenih s rodnom osjetljivom terminologijom
	Izrada uputa za korištenje rodno osjetljive terminologije u govoru i pismu	Povjerenstvo za spolnu/rodnu ravnopravnost	Dostupne upute za korištenje rodno osjetljive terminologije

3. Osnaživanje žena znanstvenica za aktivniju participaciju u upravljačkim i voditeljskim pozicijama.

CILJ	MJERA	ODGOVORNE OSOBE I/ILI TIJELA	POKAZATELJI
Povećati broj žena na upravljačkim i voditeljskim pozicijama	Detektiranje i analiziranje razloga podzastupljenosti žena na upravljačkim i voditeljskim pozicijama	Povjerenstvo za spolnu/rodnu ravnopravnost	Analiza razloga podzastupljenosti žena na upravljačkim i voditeljskim aktivnostima
	Izrada plana aktivnosti za razvoj upravljačkih kompetencija žena	Povjerenstvo za spolnu/rodnu ravnopravnost	Izrađen plan aktivnosti za razvoj upravljačkih kompetencija
Unaprijediti upravljačke i voditeljske kompetencije žena	Razvijanje mehanizama razmjene primjera dobre prakse	Prodekan za znanost, umjetnost i međunarodnu suradnju	Broj susreta razmjene dobre prakse
	Razvijanje upravljačkih i voditeljskih kompetencija žena	Prodekan za znanost, umjetnost i međunarodnu suradnju	Provedena edukacija i broj sudionica

4. Rad na upravljanju radnim vremenom koje favorizira usklađivanje osobnog, obiteljskog i radnog života za sve, posebno za roditelje (majke i očeve).

CILJ	MJERA	ODGOVORNE OSOBE I/ILI TIJELA	POKAZATELJI
Informiranje o zakonskim pravima roditelja	Imenovanje osobe odgovorne za informiranje o pravima roditelja	Dekan	Odluka o imenovanju odgovorne osobe
	Izrada informativnih materijala o pravima roditelja	Pravna služba	Dostupnost informativnih materijala o pravima roditelja
Usklađivanje obiteljskih i profesionalnih obveza zaposlenika i studenata	Usvajanje pravilnika o reguliranju rada od kuće i fleksibilnom radnom vremenu	Pravna služba, Fakultetsko vijeće	Usvojen pravilnik
	Izrada protokola o usklađivanju obiteljskih i studentskih obveza studenata roditelja	Prodekanica za nastavu i studente, Pročelnici odsjeka	Izrađen protokol

5. Prevencija seksualnog uznemiravanja i zlostavljanja podizanjem svijesti kod zaposlenika i studenata te pružanje podrške i savjeta žrtvama seksualnog uznemiravanja.

CILJ	MJERA	ODGOVORNE OSOBE I/ILI TIJELA	POKAZATELJI
Povećati vidljivost mehanizama i procedura za prijavu rodno uvjetovanog nasilja u skladu sa standardima sigurnosti, povjerljivosti, transparentnosti i dostupnosti	Povećanje dostupnosti informacija o postojećim mehanizmima i procedura za prijavu rodno uvjetovanog nasilja	Pravna služba, Prodekan za poslovanje i razvoj	Dopunjena mrežna stranica fakulteta
	Uvrstiti informacije o mehanizmima i procedurama za prijavu rodno uvjetovanog nasilja u orijentacijski tjedan za studente prve godine	Prodekanica za nastavu i studente	Plan i program orijentacijskog tjedna
Unaprijediti procese za procesuiranje rodno uvjetovanog nasilja i pružanje podrške žrtvama	Definiranje procedure pružanja profesionalne podrške	Etičko povjerenstvo	Razvijena procedura pružanja profesionalne podrške
	Promoviranje prevencije rodno uvjetovanog nasilja	Etičko povjerenstvo	Izrađeni i dostupni edukacijski promotivni materijali

Dekan

Prof. dr. sc. Siniša Opić